

Önlisans Programlarında İş Sağlığı ve Güvenliği Dersinin Farkındalık Üzerindeki Etkisi; İstanbul Aydın Üniversitesi Örneği

The Effect of Occupational Health and Safety Course on Awareness in Associate Degree Programs; Istanbul Aydın University Case

Şahin ALTUNTAŞ , Emine CAN , Erhan ÖZTÜRK , Emin TARAKÇI

ÖZET

Bu çalışma, İstanbul Aydın Üniversitesi Anadolu Bil Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören ön lisans öğrencilerinin öğrenim gördükleri programlarda İSG dersi alma ve almama durumlarına göre farkındalıklarının ve iş sağlığı ve güvenliği dersi almanın farkındalığa etkisinin belirlenmesi amacı ile yapılmıştır. Ayrıca katılımcıların demografik bilgileri ile farkındalıkları da karşılaştırılmıştır. Çalışma nicel araştırma yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Araştırmanın evrenini İstanbul Aydın Üniversitesi Anadolu Bil Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini 315 öğrenciden oluşmaktadır. Anket 14 ifadeden oluşmaktadır. Araştırmada elde edilen bulguların değerlendirilmesinde, istatistiksel analizler için SPSS(24) programı kullanılmıştır. Değişkenlerin normal dağılıp dağılmadığının kontrol edilmesi için Kolmogrov-Smirnov normallik testi uygulanmıştır. p değeri $0,00 < 0,05$ olduğundan araştırmada parametrik olmayan istatistiksel testler kullanılmıştır. İki bağımsız gruba ait verilerin karşılaştırılmasında bağımsız gruplar t-testinin parametrik olmayan alternatifi olan Mann Whitney-U Testi; ikiden fazla bağımsız gruba ait verilerin karşılaştırılmasında da tek yönlü varyans analizinin parametrik olmayan alternatifi olan Kruskal Wallis Tek yönlü Varyans analizi uygulanmıştır. Yapılan analizler sonucunda cinsiyet, öğrenim gördükleri program ve iş sağlığı ve güvenliği dersi alma durumlarına göre katılımcıların İSG farkındalıkları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ayrıca İSG dersi alma durumunun toplam varyansa etkisi % 69 olarak büyük bir etkiye sahip olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İş sağlığı ve güvenliği, İş sağlığı ve güvenliği eğitimleri, Güvenlik kültürü

ABSTRACT

This study is carried out to determine the awareness of associate degree students studying at Istanbul Aydın University Anadolu Bil Vocational School, according to their status of taking OHS course, and the impact of taking occupational health and safety courses. Moreover, the demographic information of the participants and their awareness are also compared. The study is conducted using the quantitative research method. The participants of the research are the students studying at Istanbul Aydın University Anadolu Bil Vocational School. The sample of the research consists of 315 students. The survey contains 14 questions. SPSS(24) program is used for statistical analysis in the evaluation of the findings obtained in the study. Kolmogrov-Smirnov test of normality is employed to check whether the variables are normally distributed. Since the p value is $0,00 < 0,05$, non-parametric statistical tests are applied in the study. The Mann Whitney-U Test, which is a non-parametric alternative to the independent groups t-test, is utilized to compare the data of two independent groups; In the comparison of data belonging to more than two independent groups, Kruskal Wallis One-way Analysis of Variance, which is a non-parametric alternative to one-way analysis of variance, is applied. As a result of the analysis, a significant relationship is found between the OHS awareness of the participants according to gender, the program they studied and their occupational health and safety status. In addition, it is determined that enrolling to OHS courses has a significant effect of 69% on the total variance.

Keywords: Occupational health and safety, Occupational health and safety trainings, Security culture

Şahin ALTUNTAŞ | sahinaltuntas@aydin.edu.tr
İstanbul Aydın Üniversitesi, Anadolu Bil MYO, İstanbul, Türkiye
Istanbul Aydın University Anadolu Bil Vocational School, Istanbul, Turkey

Emine CAN | emine.kou@gmail.com
İstanbul Medeniyet Üniv, Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi, İstanbul, Türkiye
Istanbul Medeniyet Univ, Faculty of Engineering and Natural Sciences, Istanbul, Turkey

Erhan ÖZTÜRK | erhanozturk@aydin.edu.tr
İstanbul Aydın Üniversitesi, Anadolu Bil MYO, İstanbul, Türkiye
Istanbul Aydın University Anadolu Bil Vocational School, Istanbul, Turkey

Emin TARAKÇI | tarmuhendislik@gmail.com
İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul, Türkiye
Istanbul Medeniyet University, Institute of Graduate Studies, Istanbul, Turkey

Bu çalışma Prof. Dr. Emine Can danışmanlığında Şahin Altuntaş tarafından yazılmakta olan "İş Sağlığı Ve Güvenliği Eğitiminin Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Farkındalığı Üzerinde Etkileri" başlıklı yüksek lisans tezi çalışmasından türetilmiştir.

Received/Geliş Tarihi : 19.10.2021

Accepted/Kabul Tarihi: 23.12.2021

I. GİRİŞ

Günümüzde teknolojinin hızla gelişmesi endüstrideki yetişmiş nitelikli işgücüne olan ihtiyacı da aynı oranda arttırmaktadır.

Teknolojik gelişmeler işyerlerinde kalite ve verimin artmasını sağlarken, çalışanların farklı tehlikelere maruz kalmasına da neden olmaktadır [1]. Çalışanların maruz kaldığı bu tehlikeleri ortadan kaldırmak için güvenlik kültürünün kazandırılması ve iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının önemi ortaya çıkmaktadır.

İş yerlerinde İSG uygulamaları açısından çalışma yapılması, iş kazaları ve meslek hastalıklarını önlemek için oldukça önemlidir.

İSG uygulamalarının etkin bir şekilde yürütülebilmesi ise İSG algısının ve güvenlik kültürünün çalışanlar ve işverenler tarafından benimsenmesi ile sağlanmaktadır. Bunun sonucunda çalışanlar güvenli davranışlar sergilemekte ve İSG çalışmaları süreçlerinde daha aktif rol oynamaktadır.

Uluslararası atom enerjisi kurumuna göre güvenlik kültürü, “kurumun sağlık ve güvenlik programlarının yerliliğine, tarzına ve uygulamadaki ısrarına karar veren birey ve grupların değer, tutum, yetkinlik ve davranış örüntülerinin bir ürünüdür”.

İşverenler ve çalışanlar güvenlik kültürünün tam anlamıyla yerleşmiş işyerlerinde bulunmak ister. İş kazalarının azaltılması için güvenlik kültürüne olan ilgi her geçen gün hızla artmaktadır [2].

İşletmeler rekabet üstünlüklerini koruyabilmek ve kar elde edebilmek için çalışanlarının sağlık ve güvenliklerini korumak, üretim ve işletme güvenliğini sağlamak zorundadırlar [3]. İşverenler işyerindeki tehlikelerin belirlenmesi ve gerekli önlemlerin alınması konusunda özen göstermeli ve işyerindeki tehlikeli ortamları ortadan kaldırmak için çaba-

yı göstermelidirler. Böylece iş kazası ve meslek hastalıklarından kaynaklanan ölüm ve yaralanmaların önüne geçilebilmektedir.

İş kazaları ve meslek hastalıklarının nedenleri incelendiğinde %2’ sinin tahmin edilemeyen durumlar olduğu ortaya çıkmaktadır. % 98’ i ise tehlikeli ortam ve tehlikeli davranışlardan kaynaklanmaktadır [4]. Bu durum bize iş kazaları ve meslek hastalıklarını çok büyük ölçüde önlenilebileceğini göstermektedir. İş kazalarını önleyebilmek için öncelikle iş güvenliği kültürünün kazandırılması gerekmektedir.

Bireylerde iş sağlığı ve güvenliği farkındalığının artırılması, güvenlik kültürünün kazandırılması için gerekli davranış değişikliklerinin kazandırılması gerekmektedir. Davranış değişikliği sağlamak ise eğitim ile mümkündür.

Uluslararası çalışma örgütü 155 sayılı sözleşmenin 14. maddesi ulusal koşullar ve uygulamaya uygun bir şekilde, iş sağlığı ve güvenliği ve çalışma ortamına ilişkin sorunlara yönelik yüksek teknik, tıbbi ve mesleki eğitimini de kapsayan, tüm çalışanların eğitim ihtiyacını karşılayacak şekilde tüm seviyelerde eğitim ve öğretimin geliştirilmesi için önlemler alınmasını kapsamaktadır.

İSG eğitimleri, çalışanların sağlık ve güvenlik açısından bilgilendirilmelerini ve öğrendikleri bu bilgileri uygun bir davranış biçimine dönüştürmesini hedeflemektedir [5]. İş kazalarının önüne geçilmesi ve İSG kültürünün kazandırılması sadece çalışanlarla değil, ayrıca işverenlerin konuya yaklaşımıyla da doğru orantılıdır. Eğitimlerin etkin olabilmesi için işverenlerin iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerini önemsemesi ve çalışanları da motive etmesi gerekmektedir.

İSG eğitimleri ile çalışanların bilgi sahibi olmaları, işyerlerinde İSG kurallarına uymaları ve İSG çalışmaları içerisinde yer almaları sağlanabilir. Bu sayede çalışanlar işyerlerindeki tehlikeli durum ve ortamların giderilmesi için aktif rol alabilir ve iş kazaları ve meslek hastalıklarının

azaltılmasında fayda sağlayabilirler.

Meslek yüksekokulları nitelikli elemanları yetiştirilmesi açısından büyük öneme sahiptirler. Bu nedenle meslek yüksekokullarına olan talepte her geçen gün artmaktadır. Nitelikli eleman ihtiyacını büyük ölçüde karşılayan meslek yüksekokullarının mesleki bilgi haricinde İSG açısından da yeterli donanım ve bilgiye sahip bireyler yetiştirmesi büyük önem taşımaktadır [6].

Öğrencilerin üniversitede öğrenim gördükleri süreçte iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili almış oldukları eğitimler sayesinde iş yaşantılarında İSG uygulamalarında etkin oldukları bilinmektedir. Bu nedenle İSG derslerinin her bölümde olması ve iş yeri destekli eğitimler önem arz etmektedir.

Çalışanların almış oldukları eğitimleri işyerlerinde işin yapılması sırasında kullanmaları teşvik edilmelidir. Bu sayede çalışanlar ortamdaki tehlikeleri gözlemleyebilecek ve riskli durumlara karşı hazır bulunacaklardır [7]. İSG eğitimlerinin, güvenlik kültürü ve İSG çalışmalarını daha anlaşılır hale getirdiği gözlemlenmektedir.

Mardin ve Sezgin yapmış oldukları çalışmada, meslek yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin %85'inin eğitim ve gerekli önlemler ile güvenlik algısının artırılacağı, bununla birlikte iş kazaları ve meslek hastalıklarının önlenebileceğini düşündüklerini belirtmişlerdir [8].

İş kazaları ve meslek hastalıklarını önlemek için işçi, işveren ve devlete önemli sorumluluklar düşmektedir. Bu sorumluluklar ilk olarak İSG eğitimlerini akla getirmektedir. Güvenilir ve kaliteli bir iş ortamı için İSG eğitimlerine gereken önemin verilmesi gerekmektedir [9].

Sarıkaya ve arkadaşları yapmış oldukları çalışmada, çalışanların İSG eğitimlerini ilk olarak çalıştıkları işletmelerde almalarının geç olacağını, bu nedenle öncelikle meslek yüksekokulları ve tüm teknik eğitim veren kurumların-

da verilmesi gerektiğinin önemini vurgulamıştır [10].

Bu çalışmanın amacı meslek yüksekokullarındaki öğrencilerin İSG dersi alıp almama durumlarına göre iş sağlığı ve güvenliği farkındalıklarının ve yüzdesel olarak etkisinin belirlenmesi, İSG algılarının demografik verilere göre farklılıklarının karşılaştırılmasıdır.

II. YÖNTEM

A. Araştırmanın Türü

Araştırma, İstanbul Aydın Üniversitesi Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin İSG dersi alma ve almama durumlarına göre iş sağlığı ve güvenliği farkındalıklarının ve etkisinin belirlenmesi amacıyla 2020-2021 akademik yılı güz döneminde yapılmıştır. Çalışma nicel araştırma yöntemi kullanılarak yapılmıştır.

B. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni İstanbul Aydın Üniversitesi Anadolu Bil Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören 7155 öğrenciden oluşmaktadır. 0,005 örnekleme hatası ile örneklem büyüklüğü hesaplanmıştır. 315 öğrenci ile anket çalışması yapılmıştır.

C. Verilerin Toplanması ve Analizi

İş sağlığı ve güvenliği farkındalık anketi Küçüköğlü'nün, (2018) [11] Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde Mobilya ve İç Mekân Tasarımı Bölümlerinde Eğitim Gören Öğrencilerin İş Sağlığı ve Güvenliği Bilincinin Analizi: Kilis Örneği adlı çalışmasında kullandığı ölçektir. Ankette iş sağlığı ve güvenliği farkındalığına yönelik 14 ifade bulunmaktadır. Anketteki ifadeler 5'li likerte göre ölçeklenmiştir. Ölçekteki ifadelerle ilişkin puanlama " Kesinlikle Katılmıyorum" (0) dan "Kesinlikle Katılıyorum" (4) e kadar ilerlemektedir. Verilerin analizi SPSS 24 istatistik analiz programı kullanılarak yapılmıştır.

Anket uygulaması öğrencilere elektronik ortamda Google Formlar ile oluşturulan anket ile gerçekleştirilmiştir.

Katılımcıların ifadelerine vermiş olduğu yanıtlar incelendiğinde Kolmogorov- Smirnov normallik testine göre p değeri $0,00 < 0,05$ olduğundan araştırmada parametrik olmayan istatistiksel testler kullanılmıştır.

İki bağımsız gruba ait verilerin karşılaştırılmasında bağımsız gruplar t-testinin nonparametrik karşılığı olan Mann Whitney-U Testi; ikiden fazla bağımsız gruba ait verilerin karşılaştırılmasında da tek yönlü varyans analizinin nonparametrik karşılığı olan Kruskal Wallis Tek yönlü Varyans analizi uygulanmıştır.

III. BULGULAR

Tablo 1: Katılımcıların demografik bilgilere göre dağılımları

Cinsiyet	Sayı	Geçerli Yüzde
Kadın	108	34,3
Erkek	207	65,7
Medeni Durum		
Evli	6	1,9
Bekâr	303	96,2
Diğer	6	1,9
Yaş		
17-22yas	265	84,1
23-28yas	31	9,8
29-34yas	15	4,8
35 yaş ve üzeri	4	1,3
Program		
Elektronik Teknolojisi	39	12,4
Çocuk Gelişimi	43	13,7
Otomotiv Teknolojisi	38	12,1
Turizm Rehberliği	41	13,0
Turizm ve Otel İşletmeciliği	52	16,5
İnşaat Teknolojisi	16	5,1
Makine	47	14,9
Uçak Teknolojisi	39	12,4
İSG ders alma durumu		
Evet aldı	190	60,3
Hayır almadı	125	39,7
Toplam	315	100,0

Çalışmaya katılan öğrencilerin %34,3'ü kadın (108 kişi) , %65,7'si (207) erkektir. Katılımcıların %60,3'ü (190 kişi) iş sağlığı ve güvenliği dersi aldığı, %39,7'sinin (125 kişi) iş sağlığı ve güvenliği dersi almadığı tespit edilmiştir (Tablo 1).

Katılımcıların %12,4'ü (39 kişi) elektronik teknolojisi, %13,7'si (43 kişi) çocuk gelişimi, %12,1'i (38 kişi) otomotiv teknolojisi, %13'ü (41 kişi) turizm rehberliği, %16,5'i (52 kişi) turizm ve otel işletmeciliği, %5,1'i (16 kişi) inşaat teknolojisi, %14,9'u (47 kişi) makine teknolojisi, %12,4'ü (39 kişi) uçak teknolojisi programında öğrenim gördükleri tespit edilmiştir (Tablo 1).

Tablo 2: Katılımcıların demografik bilgilerine göre farkındalık analizleri

Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	p
Kadın	108	103,38	,000
Erkek	207	186,50	
Program			
Elektronik Teknolojisi	39	237,67	,000
Çocuk Gelişimi	43	58,99	
Otomotiv Teknolojisi	38	161,41	
Turizm Rehberliği	41	54,05	
Turizm ve Otel İşl.	52	200,38	
İnşaat Teknolojisi	16	188,53	
Makine	47	188,06	,000
Uçak Teknolojisi	39	188,21	
Yaş			
17-22	265	163,83	,054
23-28	31	130,58	
29-34	15	130,23	
Medeni Durum			
Evli	6	133,08	,785
Bekâr	303	158,60	
Diğer	6	152,75	

Katılımcıların cinsiyetlerine göre iş sağlığı ve güvenliği farkındalıklarını belirlemek için yapılan Mann Whitney-U testine göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p=0,000 < 0,05$). Kadın katılımcıların sıra ortalamaları 103,38 erkek katılımcıların sıra ortalamaları 186,50'dir (Tablo2). Yapılan analiz sonucunda erkek öğrencilerin farkındalıklarının kadın öğrencilere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlere göre iş sağlığı ve güvenliği farkındalıklarını belirlemek için yapılan Kruskal Wallis testine göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p=0,000 < 0,05$). Katılımcıların öğrenim gördükleri programa göre İSG farkındalıkları incelendiğinde elektronik teknolojisi programında öğrenim gören öğrencilerin sıra ortalamalarının (237,67) ve farkındalıklarının en yüksek program olduğu tespit edilmiştir (Tablo2).

Katılımcıların yaşlarına göre iş sağlığı ve güvenliği farkındalıklarını belirlemek için yapılan Kruskal Wallis testine göre anlamlı bir farklılık olmadığı gözlemlenmiştir ($p=0,054 < 0,05$).

Katılımcıların medeni durumlarına göre iş sağlığı ve güvenliği farkındalıklarını belirlemek için yapılan Kruskal Wallis testine göre anlamlı bir farklılık olmadığı gözlemlenmiştir ($p=0,785 < 0,05$).

Tablo 3: Katılımcıların İSG dersi alma durumlarına göre farkındalık analizleri

Ders Alma Durumları	N	Sıra Ortalaması	Z	p
Aldı	190	219,15	14,706	,000
Almadı	125	65,05		

Araştırmaya katılan öğrencilerin İSG dersi alma ve almama durumlarına göre İSG farkındalıklarını belirlemek için yapılan Mann Whitney-U testine göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p=0,000 < 0,05$). İş sağlığı ve güvenliği dersi alan öğrencilerin sıra ortalamaları 219,15,

dersi almayan öğrencilerin sıra ortalamaları 65,05'dir (Tablo3). Yapılan analiz sonucuna göre iş sağlığı ve güvenliği dersi alan öğrencilerin farkındalık düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Katılımcıların ders alma durumlarına göre farkındalıklarını ölçtüğümüz Mann Whitney-U testi iki grup arasındaki anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir. Fakat bu farkın etkisi veya büyüklüğü hakkında bilgi içermemektedir.

Mann Whitney U Testi için kullanılan r etki değeri aşağıdaki formülle hesaplanır [12].

$$r = \frac{|Z|}{\sqrt{n}} \quad (1)$$

Etki değeri yaklaşık 0,1 olduğunda zayıf, 0,3 olduğunda orta, 0,5 olduğunda ise yüksek etki büyüklüğü olarak yorumlanmaktadır [13].

Etki Büyüklüğü:

$$r = \frac{Z}{\sqrt{n}} = \frac{-14,706}{\sqrt{315}} = -0,832 \quad (2)$$

$r = 0,832$ (büyük etki)

Bu durumda etki toplam varyansın %69'unu açıklar ($r^2=0,832^2=0,69$).

Etki büyüklüğü $r= 0,832$ olduğu tespit edilmiş, farkın büyük bir etkiye sahip olduğu ve toplam varyansın %69'unun bağımsız değişken (ders alma durumu) tarafından açıklandığını göstermektedir.

IV. TARTIŞMA VE SONUÇ

Yapılan araştırmalar işgücü ihtiyacının dörtte üçünün karşılanması için ön lisans düzeyinde eğitim görmüş nitelikli elemanlara ihtiyaç olduğunu ortaya koymaktadır [14]. İş gücü ihtiyacını büyük ölçüde karşılayan meslek yüksek-

kullarında tüm bölümlerde İSG dersinin verilmesi, öğrencilere güvenlik kültürünün kazandırılması ve İSG farkındalığının oluşturulması için büyük önem taşımaktadır.

Yaptığımız çalışmada, öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği farkındalıkları incelenmiştir. Ayrıca öğrencilerin İSG dersi alma durumlarının bu farkındalığa etkisi tespit edilmiştir.

Yapılan analiz sonuçlarına göre, İSG eğitimlerinin farkındalık üzerindeki etkisi incelendiğinde ön lisans programlarında eğitim gören öğrencilerin İSG dersi alanlar ile almayanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p=0,000 < 0,05$). İSG dersi alan öğrencilerin farkındalık düzeyleri almayan öğrencilere göre yüksek olduğu analiz sonuçlarından elde edilmiştir (Tablo3).

Yapılan analiz sonucuna göre farkın etki büyüklüğü $r=0,832$ olduğu, farkın büyük bir etkiye sahip olduğu ve toplam varyansın % 69'unun İSG dersi alma durumu tarafından açıklandığını göstermektedir.

İSG eğitimleri ile bireylerde, farkındalık oluşturulması ve güvenli davranışlar sergilemeleri sağlanabilmektedir [15].

İş sağlığı ve güvenliği bilincinin yüksek olması için İSG derslerinin verilmesi önemli bir etkidir. Böylece öğrenciler meslek hayatlarına başlamadan İSG hakkında gerekli donanıma sahip olacaklardır [16].

Yapılan analiz sonucunda katılımcıların cinsiyetlerine göre İSG farkındalıkları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p=0,000 < 0,05$, Tablo 2).

Yavuz ve Gür (2019) yaptıkları çalışmada cinsiyet değişkeninin öğrencilerin İş sağlığı güvenliği bilinç düzeyleri arasında herhangi bir etkiye sahip olmadığını ve bilinç düzeylerindeki her iki cinsiyet için benzerlik göstermiş olması öğrencilerin benzer İş Sağlığı ve Güvenliği ders ve müfre-

datlarını almış olmalarından kaynaklandığını söylemişlerdir.

Tirakioğulları (2019) yaptığı çalışmada kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre güvenlik kültürü algı seviyeleri daha yüksek olduğunu ve cinsiyete göre güvenlik kültürü algı düzeyleri arasında farklılık bulunduğunu söylemiştir.

Elde ettiğimiz sonuç Yavuz & Gür (2019), ve Tirakioğulları (2019), çalışmaları ile farklılık göstermektedir. Farklılığın nedeni ise katılımcıların çoğunluğunun erkek olması, bu katılımcıların daha çok teknik bölümlerde okuması ve bu bölümlerde İSG dersinin ders programlarında bulunduğu için erkek katılımcıların farkındalık düzeylerinin yüksek çıkmasını sağladığı söylenebilir.

Katılımcıların öğrenim gördükleri programa göre İSG farkındalıklarında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p=0,000 < 0,05$, Tablo 2). Teknik bölümlerde İSG dersinin ders programlarında olması sosyal bölümlerde ise İSG dersinin programlarda yer almaması farkındalığı etkilediği söylenebilir.

Zeynep, (2021) [17] yapmış olduğu çalışmada meslek yüksekokulu öğrencilerinin eğitim gördükleri programlar arasında iş sağlığı ve güvenlik kültürü algı seviyeleri açısından farklılık bulunduğunu belirtmiştir. Elde ettiğimiz sonuçlar daha önce yapılan çalışmayı desteklemektedir.

Yapılan analizler sonucunda, çalışma hayatında yetişmiş nitelikli iş gücü ihtiyacını büyük ölçüde karşılayan meslek yüksekokullarındaki bütün programlarda temel iş sağlığı ve güvenliği dersi verilmesinin iş kazaları ve meslek hastalıklarının önlenmesi için büyük bir öneme sahip olduğu ortaya çıkmaktadır.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri ön lisans programlarında, mesleklerine özgü tehlike, risk ve önlemlerini içeren eğitimlerde verilmelidir. Öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği

farkındalıklarının artırılması için İSG ile ilgili etkinlikler düzenlenmeli, üniversite içerisinde İSG ile alakalı bildiriler bulunmalıdır.

YAZAR KATKILARI: Araştırma fikrinin oluşturulması, tasarımı ŞA, EC veri toplanması ŞA; analiz ŞA, EÖ, ET; yorum ve makalenin raporlanması ise ŞA tarafından yapılmıştır.

ÇIKAR ÇATIŞMASI: Yazarlar herhangi bir çıkar çatışması olmadığını, makalede araştırma ve yayın etiğine uyduğunu beyan ederler.

FINANSAL DESTEK: Bu çalışmada herhangi bir kişi, kurum veya kuruluştan finansal destek alınmamıştır.

ETİK KOMİTE ONAYI: Çalışma için 08.02.2021 tarihinde 2021/9 numarası ile İstanbul Medeniyet Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan onay alınmıştır.

KAYNAKÇA

- [1] Serin, G., & Çuhadar, M. T. (2015). İş Güvenliği ve Sağlığı Yönetim Sistemi. Süleyman Demirel Üniversitesi Teknik Bilimler Dergisi, 44-49.
- [2] Cooper, M. D. (2000). Towards a model of safety culture. Safety Science, 111-136.
- [3] Horozoğlu, K. (2017). İş Kazalarının İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Analizi. Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 265-281.
- [4] Heinrich, H. W. (1959). Industrial Accident Prevention, A Scientific Approach (4 b.). NewYork: McGraw-Hill book company.
- [5] Kılış, İ., & Demir, S. (2012). İşverenin İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi Verme Yükümlülüğü. Çalışma İlişkileri Dergisi, 23-47.
- [6] Rusu-Zagar, G., Iorga, I., Anghel, S. O., & Rusu-Zagar, C. (2013). Occupational Safety and Health in National Education. Procedia Social Behavioral Sciences, 833-837.
- [7] Ofluoğlu, G., Buzkan, S., & Pulat, Ö. (2012). Davranış Değiştirme Odaklı İş Sağlığı ve İş Güvenliği Eğitimi. Kamu-İş Dergisi, 114.
- [8] Merdin, E., & Aygün, S. (2019). Merdin, Elif, and Sezgin Aygün. "Meslek Yüksekokulu. International Journal of Innovative Approaches in Science Research, 3, 9-19.
- [9] Ceylan, H. (tarih yok). Türkiyede'ki İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Electronic Journal of Vocational Colleges, 94-104.
- [10] Sarıkaya, M., Güllü, A., & Seyman, M. N. (2009). Meslek Yüksekokullarında İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitiminin Verilmesinin Önemi (Kırıkkale Meslek Yüksekokulu Örneği). TÜBAV Bilim Dergisi, 2(3), 327-332.
- [11] Küçüköğlü, M. (2018). Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde Mobilya ve İç Mekan Tasarımı Bölümlerinde Eğitim Gören Öğrencilerin İş Sağlığı ve Güvenliği Bilincinin Analizi: Kilis Örneği. Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- [12] Gregory, W. C., & Dale, I. F. (2009). Nonparametric Statistics for Non-Statisticians:A Step-by-Step Approach. A John Wiley & Sons, Inc., Publication.
- [13] Field, A. (2009). SPSS, Discovering Statistics Using. London: Sage Publications Ltd.
- [14] Özgüler, A. T., & Koca, T. (2013). Meslek Yüksekokullarında İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitiminin Gerekliği. Electronic Journal of Vocational Colleges, 16.
- [15] Topçuoğlu, H., & Özdemir, Ş. (2007). İş Sağlığı ve Güvenliğinde Davranış. Mühendis ve Makina, 10-15.
- [16] Yavuz, Ş., & Gür, B. (2019). Ön Lisan ve Lisans Öğrencilerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Bilinci Düzeylerinin İncelenmesi. International Journal of Politics and Security, 19-29.
- [17] Zeynep, A. (2021). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimleri ve Bu Eğitimin Çevre Sağlığı Farkındalığına Etkisi. İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 261-283.
- [18] Tirakioğulları, Ö. (2019). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin İş Sağlığı Ve Güvenliği Açısından Güvenlik Kültürlerinin İncelenmesi. 84. Düzce Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek lisans tezi.